

УДК 336.131

Ю. Д. Радіонов,

к. е. н., начальник відділу адаптації міжнародних стандартів, Рахункова палата України

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЕРЖАВНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНО- ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Yu. Radionov,

Cand. of Econ. Sci., The Head of the International Standards Adaptation Department The Accounting Chamber of Ukraine

PROBLEMS AND PROSPECTS OF PUBLIC INVESTMENT AND INNOVATION POLICY

Статтю присвячено проблемам низької інвестиційної привабливості та недостатній реалізації наявного наукового потенціалу на ключових інноваційних напрямках розвитку країни.

The article deals with the problems of low investment attractiveness and insufficient implementation of existing scientific capacity in key areas of innovation development.

Ключові слова: інвестиційна політика, держава, бюджетні кошти, інвестиції, інновації.

Key words: investment policy, the state, budget funds, investment, innovation.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Сучасний розвиток національних економік важко уявити без залучення інвестицій. Адже інвестиції і весь процес пов'язаний з ними неможливо уявити, наприклад, при формуванні довгострокової стратегії соціально-економічного розвитку регіонів, окремих територій або країни в цілому.

Проблеми із застарілістю основних фондів, моральною та фізичною зношеністю обладнання та устаткування теж потребують значних обсягів інвестицій для їх заміни та оновлення.

Іноземні інвестиції займають провідне місце серед форм міжнародного руху капіталу. Так, за даними Держстатистики у I півріччі 2013 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 2614,9 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу). Обсяг унесених з початку інвестування в економіку України прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) на 1 липня 2013 р. становив 55318,2 млн дол. США, що на 0,4% більше обсягів інвестицій на початок 2013 р., та в розрахунок на одну особу населення складає 1218,1 дол. США. З країн ЄС унесено 42819,9 млн дол. інвестицій (77,4% загального обсягу акціонерного капіталу), із країн СНД — 4370,7 млн дол. (7,9%), з інших країн світу — 8127,6 млн дол. (14,7%). Інвестиції надійшли зі 138 країн світу. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 82% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр — 17928,5 млн дол., Німеччина — 6165,3 млн дол., Нідерланди — 5376,1 млн дол., Російська Федерація — 3822,7 млн дол., Австрія — 3196,3 млн дол., Велика Бри-

танія — 2697,2 млн дол., Віргінські Острови (Брит.) — 2418,4 млн дол., Франція — 1808,4 млн дол., Швейцарія — 1183,1 млн дол. та Італія — 1122,7 млн дол. США [7, с. 1].

Статистика свідчить, що обсяги іноземних інвестицій в українську економіку є незначні в порівнянні з її потребами. Наприклад, якщо наш сусід Польща щороку здатна залучити до 15 млрд дол. США, то Україна, на превеликий жаль спромоглася залучити у кращі часи до 5 млрд дол. США.

Рівень інвестицій в Україну дуже низький порівняно з країнами, які вступили в Євросоюз в 2004 р. і навіть 2007 р. За даними Держстату, за січень-жовтень 2013 р. іноземні інвестори вклали в Україну 3,722 млрд дол. США акціонерного капіталу, при цьому вилучили — 2,4 млрд дол. США. Таким чином, чистий приплив прямих іноземних інвестицій за звітний період становив 1,27 млрд дол. Це майже вдвічі менше, ніж у січні-жовтні 2012 р. (2,6 млрд дол.). У рейтингу легкості ведення бізнесу — Doing Business — 2014 — Україна піднялася з 137 сходинки на 112. Всього було досліджено 189 країн [11].

Серед причин низької інвестиційної активності є дії та вчинки влади, які не визнає цивілізований світ. Це передусім різновекторність гілок влади, часта зміна законодавства та внесення корективів до нього, які призводять до дестабілізації в економіці та фінансах і зумовлюють збитки підприємств. Маніпулювання правовим полем, недосконалість судової системи і як результат інвестори не почувають себе захищеними. Низька інвестиційна при-

важливість є свідченням відсутності ефективної системи з чітко-обґрунтованою, далекоглядною інвестиційною політикою.

Між тим, від інтенсивності й результативності інвестиційних процесів залежить успіх перетворень, насамперед, у сферах економічного, політичного та соціального життя, побудова цивілізованого суспільства. Інвестиції впливають на глибокі відтворювані процеси господарської діяльності й визначають економічний розвиток країни в цілому [12, с.295].

АНАЛІЗ ОСТАНІХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проблеми інвестицій та інновацій, їх структури та форм досліджувались в працях Бови В.В. [1], Ілляшенка С.М. [6], Кабанова В.Г. [8], Кисельової О.М. [9], Єрмілової К.В. [5], Зимовця В.В. [4], Яценка А.В. [14] та інших.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою дослідження є окреслення сучасних проблем держави, як в інвестиційній так інноваційній сфері та напрацювання шляхів подальшого розвитку.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Динаміка суспільного розвитку залежить від вміння суспільства балансувати між складними елементами природи, її законами та явищами, знаходити форми взаємодії і забезпечувати розвиток. Якщо ж виникають протиріччя то це відповідним чином позначається на суспільному розвитку, впливає на ефективність економічного механізму та рівень розвитку самого суспільства.

Роль держави в суспільному розвитку, забезпечення його економічних, екологічних та соціальних потреб постійно зростає. Держава виконуючи свої функції перерозподіляє видатки бюджету не тільки на економіку, а й на культурний розвиток, освіту, охорону здоров'я, соціальний захист тощо і потреба в цих видатках щорічно росте. Адже, держава захищаючи інтереси суспільства і відповідно беручи до відома національні пріоритети економічного розвитку йде свідомо на інвестування тих галузей і сфер економіки де мала зацікавленість приватних інвесторів. Стратегічна мета в задоволенні соціальних потреб населення та створення нових галузей економіки, розширення зовнішніх ринків збуту зумовлюють її це робити. Тобто, держава по своїй суті повинна управляти економічним розвитком, а відтак і вибудовувати прогнозовану інвестиційну політику направлену на пріоритетні напрямки соціально-економічного розвитку.

Сучасна інвестиційна політика, на нашу думку, має забезпечувати розширене відтворення основних фондів виробничих і невиробничих галузей, їх модернізацію, що вестиме до розширеного відтворення капітальних ресурсів в кожному регіоні країни.

Держава, що формує власну інвестиційну політику має чітко ставити перед собою мету, визначати обсяг, структуру видатків та пріоритетні напрямки вкладень інвестиційних ресурсів з різних форм та джерел для їх ефективної концентрації на стратегічних напрямках. Адже, від цього залежать темпи розвитку виробництва, приріст продукції на одиницю витрат, ефективність економіки, стабільність фінансової системи, створення соціального середовища відповідно до вимог суспільства аби забезпечити якість життя та рівень соціальних стандартів. Таким чином, інвестиційна політика, як складова економічної політики держави є основою формування сталого, соціально-економічного розвитку країни, як сьогодні так і в майбутньому.

Суть інвестиційної політики полягає в тому, що це важливий фактор формування інвестиційного іміджу країни та спосіб державного регулювання інвестиційного процесу.

Характер інвестиційної політики визначається мірою втручання держави, передусім в процеси економіки з боку державних структур та інших владних інституцій, які регулюють податкову, амортизаційну, кредитну, цінову, ліцензійну політику, формування законодавчого поля в сфері інвестицій, устрій держави, зайнятість населення тощо.

Ключовим завданням інвестиційної політики держави повинно бути:

- формування сприятливого інвестиційного клімату всередині країни;
- створення позитивного іміджу держави на світовому ринку капіталу;
- закладення основ правового поля, що гарантує безпеку інвестицій;
- визначення пріоритетів інвестиційних програм (проектів);
- фахова експертиза інвестиційних програм та проєктів.

Ці завдання та їх успішна реалізація закладають фундамент ефективності впровадження державної інвестиційної політики. Підтримуючи потік інвестицій на належному рівні, який гарантує низку соціально-економічних ефектів від вкладення коштів, інвестиційна політика виконує основну свою мету, а саме економічну, соціальну та бюджетну ефективність. Звісно, щоб досягти цього необхідно, щоб інвестиційна політика відповідала сучасним вимогам і потребам суспільства опираючись на ресурсний та інституційний потенціал держави.

Основним документом, згідно з яким бюджетні кошти направляються на інвестиційні програми і проєкти є програми економічного і соціального розвитку країни, схеми розміщення продуктивних сил, комплексних програм розвитку територій або галузей економіки, науково-технічних програм тощо. Цими документами визначаються напрямки інвестування, обсяги необхідних коштів, джерел фінансування, обґрунтування доцільності здійснення інвестицій.

Ефективність інвестиційної політики держави залежить від чіткості поставлених завдань, зрозумілості мети та обґрунтованості принципів на яких вона здійснюється.

Держава реалізує власну інвестиційну політику за допомогою різносторонніх методів та інструментів, якими вона володіє, зокрема це може бути: фінансова допомога окремим регіонам, галузям, виробництвам шляхом надання субвенцій з державного бюджету місцевим бюджетам, а також перерахування субсидій, дотацій. Зниження податкових ставок, надання пільг окремим суб'єктам господарювання. Встановлення певних обмежень, норм і стандартів, застосування антимонопольного законодавства, умов користування природними, трудовими та іншими ресурсами, регулювання політикою ціноутворення тощо.

Застосовуючи організаційно-економічні та адміністративні методи впливу, держава регулює економічні процеси в ту чи іншу сторону. Однак головною її метою повинно бути досягнення високого ефекту від вкладання бюджетних коштів. Крім того, державні стимули, які використовує, наприклад, Уряд мають забезпечувати формування сприятливого середовища для розвитку вітчизняних галузей економіки, підвищувати їх конкурентоспроможність на світовому ринку.

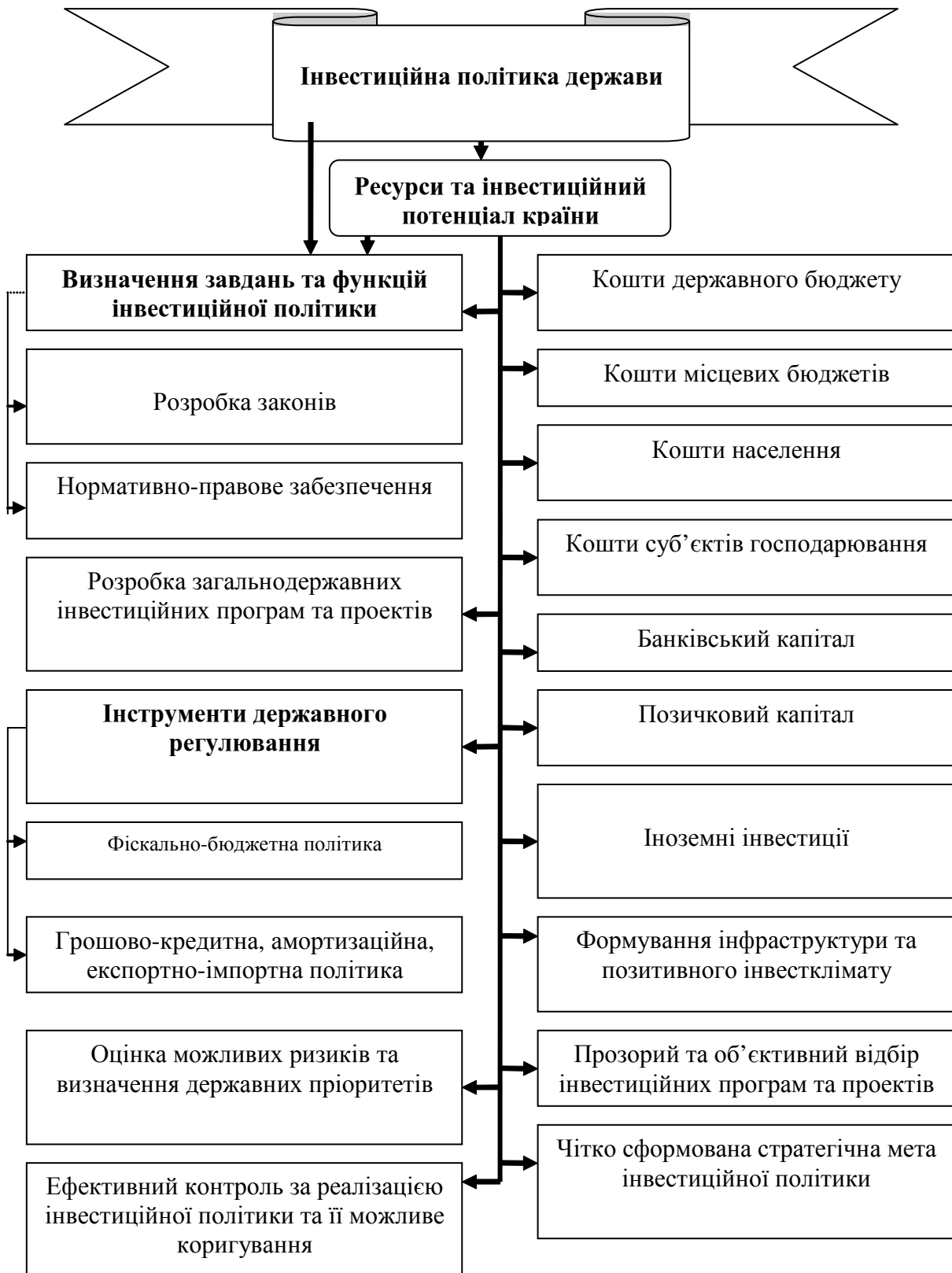

Рис. 1. Схема формування складових елементів інвестиційної політики

Завдяки вдалій інвестиційній політиці держава забезпечує процес відтворення. Її орієнтири мають бути зосередженні, передусім на модернізації виробництва, розвитку науково-технічного прогресу та поєднанні інтересів суспільства з економічною системою країни.

Держава бере активну участь в інвестиційному процесі, тому має чітко розподілити функції між учасника-

ми, брати на себе відповідальність за реалізацію найбільш пріоритетних стратегічних програм (проектів), які мають важливе значення як для економіки, так і соціального розвитку. Проводити активну мотиваційну політику щодо залучення потенційних інвесторів до пріоритетних галузей економіки, зменшення ризиків для інвесторів та гарантування безпеки інвестицій.

При формуванні основ інвестиційної політики необхідно враховувати усі її складові (рис. 1), оцінити можливості інвестиційного потенціалу країни та забезпечити її гармонійне функціонування. В разі, якщо одна із складових інвестиційної політики гальмуватиме процес або перешкоджатиме роботі механізму, сподіватись на успіх та досягнення мети інвестиційної політики буде досить проблематично. Тому, на нашу думку, реалізація інвестиційної політики потребує повсякчасного моніторингу стану її роботи, аналізу можливих ризиків, інших проблем та прийняття власних, виважених та обґрунтованих рішень аби забезпечити цілісну систему ефективним функціонуванням і вирішенням покладених завдань. Подолання негативних явищ при реалізації інвестиційної політики вимагає, перш за все від Уряду, системного підходу до формування складових інвестиційної політики, розуміння учасниками інвестиційної діяльності її завдань та функцій і відповідально принципове виконання. В такому разі інвестиційна політика буде не лише прибутковою для інвесторів, а надаватиме значно більше економічних та соціальних ефектів для суспільства, формуватиме основи для забезпечення сталого розвитку країни і підвищення добробуту її громадян.

Держава як інститут влади повинна відігравати активну роль у розробленні й реалізації політики залучення іноземних інвестицій з метою сприяння економічному зростанню країни, забезпечення економічного суверенітету чи одержання максимально можливих економічних переваг [14, с. 11].

Держава має стимулювати інвестиційну діяльність з метою залучення інвестицій. Це можуть бути пільгові режими оподаткування інвесторів, захист прав інвесторів в умовах забезпечення пріоритетності національних інтересів, митне і адміністративне регулювання міжнародного обміну товарами, послугами та капіталом. Залучення інвестицій передусім у сферу інновацій, розвиток інфраструктури та промисловості тощо.

Так, інвестування державою значних фінансових ресурсів до галузі освіти та науки в перспективі сприятиме створенню нових технологій, машин та обладнання, що підніматиме вітчизняну економіку на новий етап розвитку, освоєння світових ринків збуту, товарів та послуг.

Висока інвестиційна привабливість країни та активність в сфері інвестицій є необхідною умовою розвитку економіки. З іншого боку, державне втручання та розумне регулювання інвестиційної діяльності має на меті ефективне використання інвестиційних ресурсів у пріоритетних секторах матеріального виробництва, соціальної сфери, забезпечення зростання суспільного багатства.

Держава контролюючи інвестиційні видатки повинна прагнути, щоб витрати бюджету були співрозмірні з досягнутими результатами та благами. Це зумовлює потребу в раціональному використанні наявних бюджетних ресурсів.

Як відомо, відтік капіталів за межі країни веде до дезінвестування та дестабілізації національної економіки. Тому, обов'язок держави всілякими засобами заохочувати підприємців та бізнесменів вкладати кошти саме в національну економіку, тим самим знижуючи відтік капіталу за кордон і стимулюючи економічний розвиток.

Держава, маючи значні переваги над іншими суб'єктами економічних відносин, за допомогою відповідних інструментів та механізмів заохочує або навпаки примушує до того чи іншого виду діяльності суб'єктів господарювання.

Як зазначає Кисельова О.М, фінансовий ринок надає державі такі ефективні важелі управління економічними процесами, з якими будь-які адміністративні втручання порівнятись не можуть. За умови кваліфікованого управління фінансовими ринками та обрання вірного стратегічного курсу інвестиційної політики, можливо значно підвищити економічний стан в державі [9, с.22].

Тобто, держава встановлюючи правила гри на внутрішньому ринку, в ролі наглядача слідкує та регламентує економічну поведінку суб'єктів господарювання, виробництво ними суспільно необхідних благ. З іншого боку, створювані за допомогою держави суспільні блага забезпечують зростання продуктивності праці не тільки в державному, а й у приватному секторі економіки. Таким чином, забезпечуються темпи розвитку усієї національної економіки.

Слід зазначити, що прямим обов'язком держави є не тільки формування сприятливих умов для залучення інвестицій, а й самій брати активну участь в інвестиційному процесі, інвестувати бюджетні кошти у ті сектори економіки, які найбільше потребують інвестицій і які визначатимуть майбутній розвиток національної економіки.

Державі аби позбутися в майбутньому залежності від високорозвинених у технологічному плані держав необхідно вже зараз значну частку бюджетних коштів, що спрямовуються з державного бюджету на інвестиції направляти у ті сфери знань, що забезпечать в перспективі технічний, технологічний або будь-який інший інноваційний прорив. Закладуть основу створення нових зразків продукції, інноваційних технологій, що сприятиме суспільному поділу праці, появі нових видів послуг та галузей економіки.

На думку Ілляшенко С.М. та Біловодської О.А., інновація — це кінцевий результат нововведень, спрямований на досягнення відповідного ефекту та створення нових або вдосконалених конкурентоспроможних товарів (послуг, технологій і т.д.), що задовольняють потреби споживачів [6, с. 35].

Саме завдяки запровадженню інноваційної моделі розвитку забезпечуються стійкі темпи економічного зростання, що впливає на поліпшення соціально-економічного становища країни та бурхливий розвиток світогосподарських зв'язків та кооперації.

Акцент на інноваційній діяльності економічного розвитку країни актуальний ще й тому, що цей процес забезпечує прискорення темпів науково-технічного прогресу, а це відповідним чином відображається на суспільному розвитку, кардинально змінює умови життя і праці людей, задовольняє його потреби на системне існування та поступовий, динамічний розвиток.

Інноваційний розвиток впливає на динаміку Науково-технічного прогресу (НТП), а він забезпечує матеріальні та духовні потреби суспільства (рис. 2). Крім того, Науково-технічний прогрес впливає на темпи соціально-економічного розвитку, підвищує екологізацію виробництва акцентуючи увагу на більш ефективному і раціональному використанні природних ресурсів, стабілізує політичну систему і відповідно зміцнює саме суспільство як систему. Науково-технічний прогрес забезпечує формування напрямів суспільного розвитку, визначення цілей на майбутнє та здійснення шляхів або тактичних кроків щодо досягнення мети розвитку суспільства.

Передові країни світу стали такими завдяки науковим досягненням та їх практичній реалізації.

Якщо ж порівнювати Україну з іншими країнами світу то у вітчизняній економіці тільки 14—16% від загально-

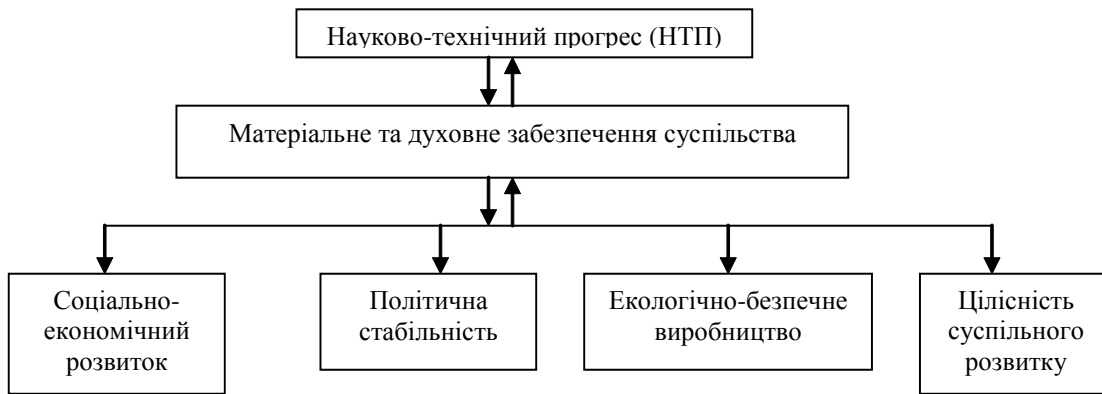

Рис. 2. Схема впливу науково-технічного прогресу (НТП) на суспільний розвиток

го обсягу інвестицій спрямовується на інновації. І це відбувається в той час, коли у розвинених країнах світу інноваційне інвестування стійко тримається на рівні 50—60%. Економічне зростання в українській економіці відбувається переважно на екстенсивній основі, про що свідчить технологічна частина тих інвестицій, які вкладаються в основний капітал, де переважає третій технологічний уклад (83%), а четвертий складає лише 10%. Внаслідок існування відповідних тенденцій Україна обіймає на ринку високих технологій всього 0,1%, у той час як Німеччина — 16%, Японія — 30%, США — 40% [1, с. 7].

Активізація інноваційної діяльності, особливо на початкових етапах розвитку, потребує сприяння з боку держави перш за все з використанням інструментарію бюджетно-податкового регулювання.

У 2013 р. Україна в рейтингу Global Innovation Index скотилась на 7 позицій до 49 місця, залишившись в числі 50 самих інноваційних країн (з 142 позицій рейтингу). Серед семи критеріїв, Україна виграє тільки по вищій освіті, оскільки вона доступна і також по патентній активності. По решті п'яти критеріям (концентрація високих технологій, відсоток коштів ВВП, що направляються державою на наукові дослідження, кількість вчених на мільйон жителів і добавленої вартості виробництва у відсотках до ВВП) Україна знаходиться далі десятки країн рейтингу. В той же час, лідерами є: Швеція, Південна Корея та США. В десятку попали також Японія, Німеччина, Данія, Сінгапур, Швейцарія, Фінляндія і Тайвань. У 2012 р. лідерами рейтингу були США, а друге й третє місце посідали Південна Корея та Німеччина [13].

Такий стан речей ставить нашу країну в невідгідне економічне становище, оскільки без інноваційної складової, національна економіка не зможе на рівних конкурувати з високорозвиненими країнами як сьогодні так і в майбутньому. Проте, щоб докорінно змінити ситуацію необхідно Уряду усвідомити роль інновацій в економічному розвитку. Нажаль, ми маємо ситуацію, коли навіть розробки інноваційних продуктів вітчизняних науково-дослідних установ не користуються попитом навіть на внутрішньому ринку.

Наприклад, портфель замовлень Київського Інституту органічної хімії переважно формується за рахунок замовлень промислових об'єднань Німеччини, Франції, США [8, с. 52].

Вітчизняні науковці працюють над технологіями, які забезпечуватимуть в майбутньому економічне зростання промислово розвинутих країн, а сама Україна не використовує наявний науковий потенціал на розвиток вітчизняних галузей економіки і підвищення благополуччя українського народу.

Як стверджують відомі вчені, на відміну від розвинутої ринкової економіки, переважна частина галузевої науки в Україні виявилася за межами корпоративних структур і, відповідно, за межами відтворювальних механізмів фінансування. Відбулося руйнування навіть тих механізмів організаційної взаємодії галузевої науки та виробництва, які успішно зарекомендували себе в умовах адміністративної системи науково-виробничих та виробничих об'єднань [3, с. 81].

Тобто, розрив зв'язків тісної співпраці між суто науковими установами та виробництвом негативно позначився на розробці новітніх технологій, інноваційних продуктів з високою часткою добавленої вартості.

Слід зазначити, що у світових витратах на науку Україні випадає всього 0,4%, хоча в дослідницьких організаціях зайнято 11% науковців усього світу. На відміну від більшості економічно розвинених країн головним джерелом фінансування дослідницьких робіт в Україні є бюджет. Україна витрачає на науку менше Японії в 9,3 раза, Німеччини — 4,7 раза, Франції — в 2,8 раза. Витрати на науку в США більші від українських у 24 рази [1, с. 155].

Проте й ті незначні за світовими мірками кошти державного бюджету використовуються в Україні неефективно. Підтвердженням цьому є результати аудиторських перевірок.

Так, Міністерство енергетики та вугільної промисловості України як головний розпорядник коштів державного бюджету в цій галузі у 2011 — I півріччі 2013 р. не забезпечило відповідного планування фінансових ресурсів на наукові дослідження. Оскільки на виконання наукових робіт не запланували достатніх коштів, довелось припинити 27 наукових досліджень у вугільній галузі на стадії їхнього завершення. Через відсутність потенційних споживачів залишилися не застосованими на практиці результати 57 завершених у 2011—2012 р. науково-дослідних розробок. Тож спрямовані на їхнє виконання майже 46 млн грн. витрачені неефективно [10].

Проведеним Рахунковою палатою аудитом ефективності використання бюджетних коштів на наукову й організаційну діяльність президії Національної академії наук України і президій галузевих національних академії наук України встановлено, що через неналежне виконання академіями своїх функцій втрачаються дослідні бази наукових установ та можливості отримання ними доходів від використання права інтелектуальної власності. Одержані від численних наукових розробок результати не застосовуються в практичній діяльності, що не дає змоги дізнатися про реальне впровадження наукових здобутків. Нормативно-правовими актами не визначено граничної чисельності академіків і членів-кореспондентів, що

призводить до постійного зростання їх кількості та збільшення відповідних видатків. Крім того, неврегулювання порядку здійснення довічних виплат дійсним членам (академікам) і членам-кореспондентам спричиняє додаткове навантаження на державний бюджет, оскільки відсутнє обмеження щодо отримання довічної виплати й одні і ті ж вчені обираються до різних академій за одні і ті ж наукові досягнення та заслуги. Як наслідок, вказані виплати становлять 42 % загального обсягу коштів на утримання президентів академій [2, с. 25].

Практика свідчить, що українська наука потребує не лише обсягів фінансування на відповідних напрямках, а також системного реформування з метою напрацювання чіткої концепції та розробки стратегії розвитку не лише наукової сфери, а також формування основ науково-технічної діяльності для наукового супроводження виробництва і виведення української економіки на нові етапи суспільного розвитку. Для цього має бути сформована, довгострокова науково-обґрунтована державна політика розвитку вітчизняної науки.

З досвіду розвинених країн відомо, що у стратегії інвестиційної діяльності важливу роль відіграють науково обґрунтоване визначення пріоритетних напрямів інвестування. Ці напрями мають відповідати державним інтересам, програмним цілям національного відродження. Пріоритетні напрями науково-технічного прогресу слід максимально націлювати на інвестиційну й інноваційну діяльність та наявні природні ресурси.

Інноваційний шлях розвитку веде до підвищення ролі науково-технічних досягнень у зростанні ефективності виробництва, життєвого рівня та соціокультурних умов життя населення. Україна володіючи значним науково-технічним потенціалом спроможна стати джерелом інноваційно-технологічного прориву. Тому бюджетне фінансування галузі освіти в цьому контексті є вагомим рушійною силою. Адже вискокоосвічені фахівці здатні здійснити технічну та технологічну революцію. Якісна освіта є стимулюючим фактором розвитку економіки, вага якого з часом лише посилюється. Зарубіжний досвід є прямим свідченням того, що завдяки інвестуванню в галузь освіти якість людського капіталу зростає. Необхідність збільшення обсягів бюджетних коштів у освіту спричинена завданнями підвищення вимог до ефективності та конкурентоспроможності економіки, структурними зрушеннями у сфері зайнятості населення, що визначають постійну потребу у підвищенні кваліфікації, професійним навикам та підготовці кадрів, зростанні їх професійної компетентності та мобільності. Ці фактори зумовлюють необхідність збільшення обсягів фінансування освіти як важливої складової людського капіталу.

Ключову роль у розвитку сучасних і майбутніх високотехнологічних продуктів відіграють ті країни, які здатні забезпечувати високий рівень науки, техніки, освіти, культури, організації управління та трудової дисципліни.

Ефективність державної політики саме у сфері управління інноваційними процесами визначає конкурентоспроможність національної економіки. У розвинених країнах до 90% приросту валового продукту забезпечується за рахунок впровадження нових технологій. При цьому роль держави в даному процесі значно вагоміша, ніж при регулюванні звичайної економічної діяльності [3, с. 80].

Враховуючи той факт, що значна частка наукових установ знаходяться в сфері управління державних органів і структур, держава через відповідні інструменти та ме-

ханізми ефективного регулювання могла б не тільки забезпечувати приріст ВВП за рахунок інноваційного продукту, а також інтегрувати вітчизняну економіку до загальносвітових норм та стандартів.

Як стверджує Єрмілова К.В., входження України до системи світової економіки вимагає від неї радикального реформування господарської системи, тобто надання їй таких економічних рис, які характерні для інтегрованих у світову систему національних економік. Цей процес — складний і тривалий, оскільки вимагає цілковитої реорганізації відносин власності, структури виробництва, системи розподілу, створення ринкової інфраструктури. Автор зазначає, що найбільш загрозливою для України є не просто не конкурентоспроможність продукції, підприємств, галузей, національної економіки в цілому, а вірогідність так званого системного відриву її від групи провідних країн через несумісність технологій, низьку здатність економіки до інвестицій і нововведень, а також структурно-галузеву, інституційну та соціальнокультурну несумісності [5, с. 119].

Виходячи з позицій перспектив розвитку національної економіки, держава має не тільки ефективно регулювати інвестиційний процес, а тримати на пульсі всю діяльність пов'язану з інвестиціями. За необхідності скеровувати інвестиційний процес у ті сфери економіки та галузі, які забезпечать позитивну динаміку розвитку нашої країни.

Створення благоприємних умов та застосування економічних стимулів позитивно вплине на залучення інвестицій в економіку країни та закладе основи інноваційного розвитку.

Основною функцією державної інноваційно-інвестиційної політики є стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку. Державне стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку вимагає визначення найбільш важливих програмних цілей і пріоритетів, за реалізацією яких варто судити про результати проведення державної інноваційно-інвестиційної політики. Стимулювання ускладнюється тим, що результати заходів щодо окремих напрямків можуть бути неочевидними, проявлятися з різними тимчасовими лагами. У цьому випадку необхідно враховувати їхню значимість для економічної безпеки, соціального й суспільного розвитку країни, а також відповідність національним інтересам та пріоритетам [1, с. 333].

Національні інтереси та пріоритети є тим орієнтиром, що вказує на напрям розвитку країни, можливі соціально-економічні здобутки, які дають шанс суттєво підвищити рівень та якість життя населення.

Роль держави в забезпеченні мобільності капіталу та фінансуванні технологічних зрушень має посилитися. Світовий досвід переконує, що державні інвестиції в напрямках структурно промислових пріоритетів за умов низької інвестиційної активності справляють стимулюючий вплив на збільшення обсягів приватних інвестицій [4, с. 12].

Державна не повинна стояти осторонь, а має активно включатися до інвестиційної діяльності і не стільки забезпечувати інвестиційними ресурсами вітчизняну економіку, як створювати умови для якнайширшого залучення інвестицій як ззовні так і зсередини. Щоб інвестування в економіку України було не тільки прибутковим, а й вигідним в плані реалізації найрізноманітніших інвестиційних задумів та проектів. Тільки тоді, можна буде досягти значних здобутків в економічному розвитку країни та соціальному благополуччі населення.

ВИСНОВКИ

Сучасний стан розвитку інвестиційної та інноваційної політики не відповідає суспільним потребам, а отже має бути реформованим. Інвестиційна політика держави має враховувати усі її складові елементи, а самі інвестиції мають скеровуватись в пріоритетні цілі держави. До того ж, інвестування в інноваційну сферу має стимулювати економічне зростання, що забезпечить зростання добробуту громадян.

Література:

1. Бова Т.В. Державна інноваційно-інвестиційна політика України: теорія, методологія, напрями розвитку: монографія / Т.В. Бова. — Донецьк: Юго-Восток, 2011. — 452 с.
2. Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перше півріччя 2013 року. Рахункова палата України. Київ — 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://portal.rp.int/doccatalog/document/16742473/Bul_6_mis_2013.pdf 51с
3. Данилишин Б.М., Корецький М.Х., Дацій О.І. Інвестиційна політика в Україні: монографія. — Донецьк: "Юго-Восток, Лтд", 2006. — 292 с.
4. Зимовець В.В. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку економіки. // Економіка України № 11, 2003. — С. 9—17.
5. Єрмілова К.В. Прямі іноземні інвестиції в умовах формування глобального економічного простору: монографія / К.В. Єрмілова. — Донецьк: ТОВ "Східний видавничий дім", 2013. — 140 с.
6. Ілляшенко С.М., Біловодська О.А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія / С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська. — Суми: Університетська книга, 2013. — 281 с.
7. Інвестиції зовнішньоекономічної діяльності України у I півріччі 2013 року. Експрес-Випуск від 14.08.2013 №03.5-27/1078 Державної служби статистики України. К. — 2013. http://sl2007sp/spdd_maket2/Lists/spddRegisteredDocs/43000/42590/e-v_217.pdf 13с
8. Кабанов В.Г. Державне регулювання та активізація діяльності на ринку фінансових інвестицій в Україні: монографія. — К., ТОВ "Дорадо-Друк", 2009, 356 с.
9. Кисельова О.М. Основи державного управління інвестиційною діяльністю. — К.: "Видавничий дім "Корпорація", 2008. — 311 с.
10. Науковий супровід ПЕК без ефективного результату. Рахункова палата України. Київ — 2013 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://portal.rp.int/control/main/uk/publish/article/16742475>
11. Рівень інвестицій в Україну дуже низький — ЄС [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/11/26/405268/>
12. Тютенко Н.А. Організаційно-економічні спекти підвищення інвестиційної привабливості регіону. — С. 295—302 // Інвестиційно-інноваційний розвиток економіки регіону. Матеріали четвертого з'їзду Співки економістів України та Міжнародної науково-практичної конференції. — Під загальною редакцією Оскольського В.В. — Київ, 2010. — С. 410.
13. Украина по инновационности оказалась 49 страной из 50. 2014 [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://irtafax.com.ua/news/2014/01/2014-01-23-57.html>
14. Яценко А.В. Державне регулювання інвестиційної та інноваційної діяльності в Україні в контексті міжнародної міграції капіталу: авторефер. дисерт. докт.

економ. наук (спеціальність 08.00.02. — світове господарство і міжнародні економічні відносини). — Київ — 2012. — 35с.

References:

1. Bova, T.V. (2011), Derzhavna investiciyno-innovaciyna politika Ukraini: teoriya, metodologiya, napryami rozvitku [National Innovation and Investment Policy of Ukraine: Theory, Methodology, development directions], South-East, Donetsk, Ukraine.
 2. Accounting Chamber of Ukraine (2013), "Opinion on the implementation of the State Budget of Ukraine for the first half of 2013", available at: http://portal.rp.int/doccatalog/document/16742473/Bul_6_mis_2013.pdf (Accessed 4 Febr. 2014).
 3. Danilishin, B.M. Koretsky, M.H. and Datsiy, O.I. (2006), Investiciyna politika v Ukraini [Investment policy in Ukraine], "South-East Co., Ltd.", Donetsk, Ukraine.
 4. Zymovets, V.V. (2003), "Financial support for innovative economic development", *Economyka Ukraini*, vol. 11, pp. 9—17.
 5. Yermilova, K.V. (2013), Pryami inozemni investicii v umovah formuvannya globalnogo ekonomichnogo prostoru [Foreign direct investment in the emerging global economic environment], LLC "Oriental Publishing House", Donetsk, Ukraine.
 6. Ilyashenko, S.N. and Bilovodska, O.A. (2013), Upravlinnya innovaciynim rozvitkom promislovyh pidpriemstv [Management of innovation development industry], University Book, Sumy, Ukraine.
 7. State Statistics Service of Ukraine (2013), "Investments of foreign economic activity of Ukraine in the first half of 2013", available at: http://sl2007sp/spdd_maket2/Lists/spddRegisteredDocs/43000/42590/e-v_217.pdf (Accessed 25 Jan. 2014).
 8. Kabanov, V.G. (2009), Derzhavne reguluyuvannya ta aktyvizaciya diyalnosti na rinku finansovyh investiciy v Ukraini [State regulation and revitalization in the financial investment in Ukraine], LLC "Dorado Print", Kyiv, Ukraine.
 9. Kiselyova, O.M. (2008), Osnovy derzhavnogo upravlinnya investiciynoyu diyalnistyu [Of the state, investment activities], "Publishing House" Korporaciya", Kyiv, Ukraine.
 10. Accounting Chamber of Ukraine (2013), "Scientific support PEC without effective results", available at: <http://portal.rp.int/control/main/uk/publish/article/16742475> (Accessed 10 Febr. 2014).
 11. Epravda (2013), "The level of investment in Ukraine is very low — EU", available at: <http://www.epravda.com.ua/news/2013/11/26/405268/> (Accessed 17 Febr. 2014).
 12. Tyuhtenko, N.A. (2010), "Organizational and economic bake increase the investment attractiveness of the region", *Materiali chetvertogo zyizdu spilky ekonomistiv Ukraini ta Mizhnarodnoyi naukovopraktichnoi konferenciyi* [Investment and innovation development of the regional economy. International Scientific Conference], Kyiv, Ukraine, pp. 295—302.
 13. Irtafax (2014), "Ukraine on the innovativeness of the country was 49 from 50", available at: <http://irtafax.com.ua/news/2014/01/2014-01-23-57.html> (Accessed 4 Febr. 2014).
 14. Yatsenko, A.V. (2012), "State regulation of investment and innovation activity in Ukraine in the context of international migration of capital", Abstract of Ph.D. dissertation, *Economy*, Kyiv, Ukraine.
- Стаття надійшла до редакції 13.03.2014 р.*